

АНАЛИЗА НА ИНДУСТРИСКАТА ЗОНА ВИЗБЕГОВО

2018 2021

ИНДУСТРИСКА ЗОНА: ВИЗБЕГОВО

Анализа на компании и трендови 2018 - 2021

Во последната декада, во Македонија се почесто се потенцира значењето на индустриските зони како основни двигатели на економијата. Групирањето на претпријатијата според одредена дејност или воопшто локациски на едно место, од една страна се овозможува оптимизација на инвестициите од државата на едно вложување “услужуваат” поголем број на претпријатија, а од друга самите компании помеѓу себе ги оптимизираат општите трошоци за одржување на зоната а со тоа и ги кратат сопствените трошоци во работењето. Дополнителен директен бенефит имаат и општините во кои се лоцирани, бидејќи компаниите најчесто ги вработуваат и лицата кои живеат во истите.

Во публикацијата изработена од Инсајдер ИД (www.insider.mk) и Таргет Груп (www.targetgroup.mk) за Стопанската Комора на Северо-Западна Македонија и публикацијата “Топ 100” е обработено работењето на индустриската зона Визбегово од 2013 – 2017 година со проекција од 2018 – 2022 со преглед на вкупни приходи, расходи, профит, структура на компаниите според големина, дејност, број на вработени и колку компании имаат престанато со работење во претходниот период. Истата е изработена за да се долови значењето и поддржувањето на индустриската зона Визбегово, но и поддршката и на останатите исти концепти на територијата на целата држава.

Во 2017-та во индустриска зона Визбегово има регистрирано вкупно 347 деловни субјекти додека активни се 245 (со предадена завршна сметка), со вкупно остварен приход 342,7 милиони евра, профит од 22,1 милиони евра и вработени 2669 лица или во просек повеќе од вработени лица по компанија. Згаснати се 139 компании во анализираниот период од 2013 – 2017 година.

I. ФИНАНСИСКИ ПРЕГЛЕД

Како основен показател колку една зона придонесува за економијата се финансиските резултати ги имаат компаниите кои се лоцирани во неа и колку влијаат позитивно преку профитот кој го остваруваат. Во првиот Графикон I.1 е прикажан просечниот приход, расход и профит на компаниите во зоната не земајќи ја во предвид нивната големина или сектор на дејствување. Веднаш е забележливо значајно зголемување на приходот на компаниите од 2013 до 2017-та година од 270,3 на 342,7 милиони евра, со најголем остварен приход во 2016 година од 380,1 милион евра или со просечен раст од 7% годишно (5 годишен период) или 72 милиони евра (2017 – 2013 година). Позитивно е што зоната во целина има повисок процент на економски раст во односна целата македонска економија, што посочува на солиден бизнис резултат на компаниите во Визбегово.

Проекцијата од 2018 – 2022 година е изработена врз основа на просечниот раст/пад кој компаниите го имаат остварено во периодот 2013 – 2017 додаден на соодветната претходна година.

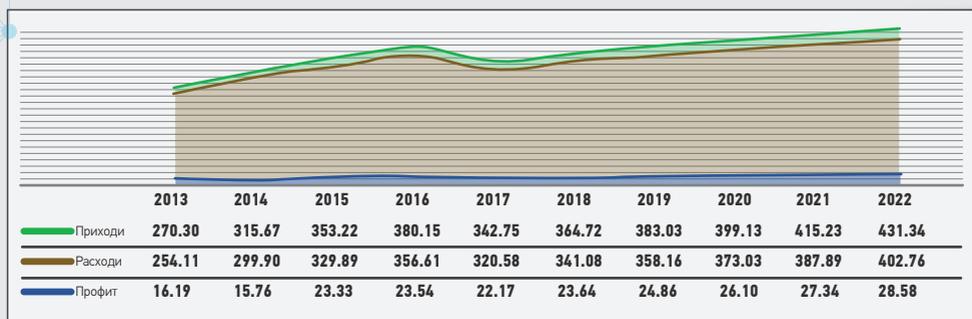
Графикон I.1

Приходи, расходи и профит

Индустриска зона: Визбегово

Бр. на компании (активни): 246

Во мил. евра ('000 000)

Профитот кој го оствариле компаниите во истиот анализиран период е помеѓу 16,1 – 23,5 милиони евра, што особено е важно дека и покрај падот на вкупниот приход во 2017 во однос на 2016 (-9.8% пад), профитот се одржува на постабилно ниво. На страната на расходите, истите изнесувале помеѓу 254,1 (2013) – 356,6 (2016) милиони евра со вредност од 320,5 милиони евра во 2017-та година.

Според движењето на приходите, расходите и профитот на компаниите, се очекува до 2022 година, вкупниот приход да изнесува до 431,3 милиони евра, вкупниот трошок 402,7 милиони и профит од 28,5 милиони евра. Доколку се користи 2013 како база, вкупниот раст на приходот кој зоната би го остварила за 10 годишен период е 60%. Претходно

прикажаниот органски раст на зоната во целина го потврдува нејзиното значење и потребата од поголемо инволвирање на институциите во развој и одржување на истата. **Бидејќи нема можност за добивање на точен податок од расположливите информации, генерално (неофицијално) прометот кој го продуцира индустриската зона од 342 милиони евра учествува со приближно 3.4% во вкупниот БДП на Македонија (10 милијарди БДП во 2017).**

Графикон 1.2

Нето-профитна маржа

Индустриска зона: Визбегово

Бр. на компании (активни): 246

* Во Графикон 1.2 се прикажани Нето-маржите во индустриските сегменти каде има повеќе од 10 активни компании во Индустриската Зона Визбегово;

Просечната нето профитна маржа кај компаниите во зоната изнесува помеѓу 5.0% - 6.6% која во зависност од индустријата во која компаниите работат е значајна или пак е под потребната. Доколку се анализира според индустрискиот сектор во кој компаниите дејствуваат, нето-профитната маржа во 2017-та година има остварено секторот “Градежништво” со 82% додека најниска (позитивна) маржа “Преработувачка индустрија” со 3%.

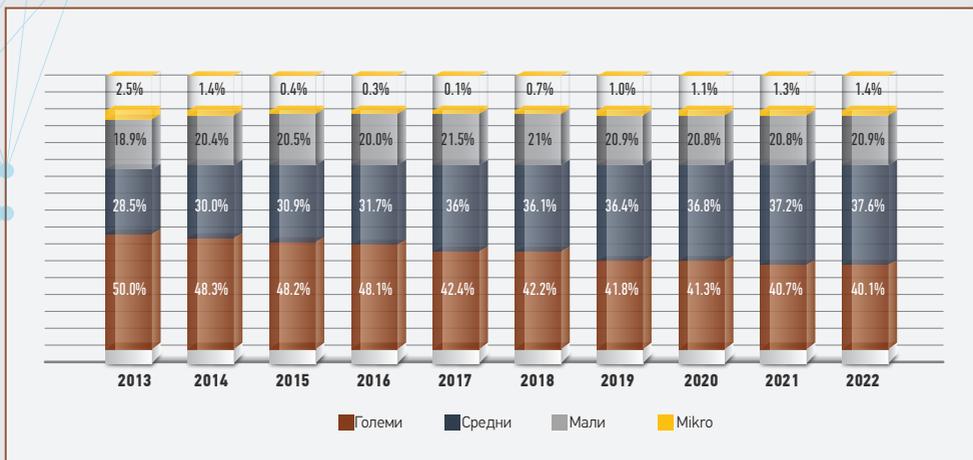
Анализирана структурата на приходи врз база на големината на компаниите во Индустриската зона забележливи се неколку трендови. Најголемо учество во вкупниот приход на зоната имаат големи компании со 50% во 2013 кој постепено се намалува до 42% во 2017 додека врз база на проекцијата ќе се намали до 40% до 2022 со зголемување на учествата на останатите компании. Позитивно е зголемувањето на учеството кај средните компании од 28.5% во 2013 до 36.0% во 2017 и проектирано зголемување до 37% во 2022 година.

Графикон 1.3

Структура на приход според големина на субјект

Историски податок: 2013 - 2017

Проекција: 2018 - 2022

Очекувано е да големите компании имаат највисоки приходи, бидејќи во зоната имаат седиште дел од најголемите компании во Државата како Алди-М, Нептун Македонија, Свисслион, Кола, Еуролек, Авицена односно 15 компании (од 246 активни) остваруваат приближно 50% од вкупниот обрт во зоната.

И покрај тоа што Микро и Малите компании изразени во апсолутна големина се во најголем број (број на активни деловни субјекти), комбинирано учествуваат со 21% од кои Микро компаниите имаат просек од 1% во целиот анализиран период. Малите компании исто така бележат стагнантно учество од просек 20%.

Сепак со зголемувањето на бројот на средни и големи компании, се очекува да се зголеми и бројот на микро и мали бидејќи истите најчесто директно меѓусебно соработуваат и зоната овозможува и физичка близина помеѓу нив. **Инсајдер ИД смета дека поттикнувањето на започнување или пренасочување на мали и средни бизниси во зоните, преку нивна стимулација во вид на финансиски средства и деловни простории во кои истите би биле здружени постои можност за експоненцијално зголемување на соработката помеѓу малите и големите претпријатија а со тоа и зголемување на целосната вредност која ја произведува зоната. Унапредување на екосистемот во кој би соработувале малите компании со средните и големите е клучно за експоненцијален раст на зоната во целина како и придвижување на економијата во државата.**

II. ПРЕГЛЕД НА ДЕЈНОСТИ И КОМПАНИИ

Втор показател од голема важност за државата и општината во која функционираат зоните е бројот на компании со седиште или подружница и лица кои компаниите ги вработуваат. Вкупно во индустриската зона Визбегово активно работат 246 компании кои имаат поднесено завршна сметка во 2017-та година (регистрации 347).

Во последните 5 години имаат згаснато 139 компании кои имале седиште во индустриска зона Визбегово, кое приближно 50% од вкупниот моментален број на активни компании кои имаат предадено завршна сметка во 2017-та година од кои најголемиот дел се Микро и Мали претпријатија. Старосната структура на компаниите прикажана во продолжение ќе овозможи увид на континуитетот на компаниите, но и групата “до 1 година” ќе го прикаже бројот на новоосновани компании во рок од една година.

Позитивно е што најголем процент од компаниите во индустриската зона работат повеќе

Графикон II.1

Структура на компании според број на вработени

Број на компании (Активни+Регистрирани и незгаснати): 349

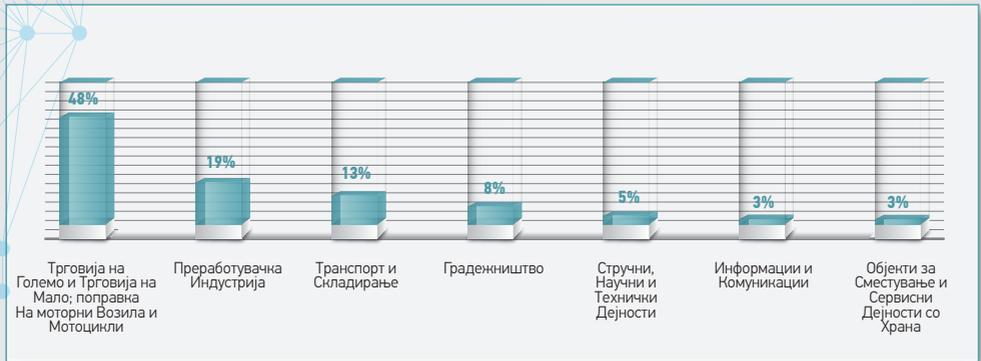

од 11 години со 41%, но комбинирано сите компании кои работат повеќе од 4 години учествуваат со 79% кое посочува дека зоната има континуитет во бизнисите и истите се одржливи сметајќи дека 3 годишниот период е прифатен од бизнис заедницата како референтен за тоа дали еден бизнис ќе биде одржлив или не. Компаниите кои се основани во тековната година се 4.6% или во апсолутна големина помеѓу 15 – 20 (во зависност од годината) новорегистрирани во текот на една година. Со посочениот степен на новоотворени компании потребни ќе бидат 10 години за дуплирање на компаниите кои се наоѓаат во индустриската зона.

Графикон II.3

Структура на компании според дејност

Индустриска зона: Визбегово

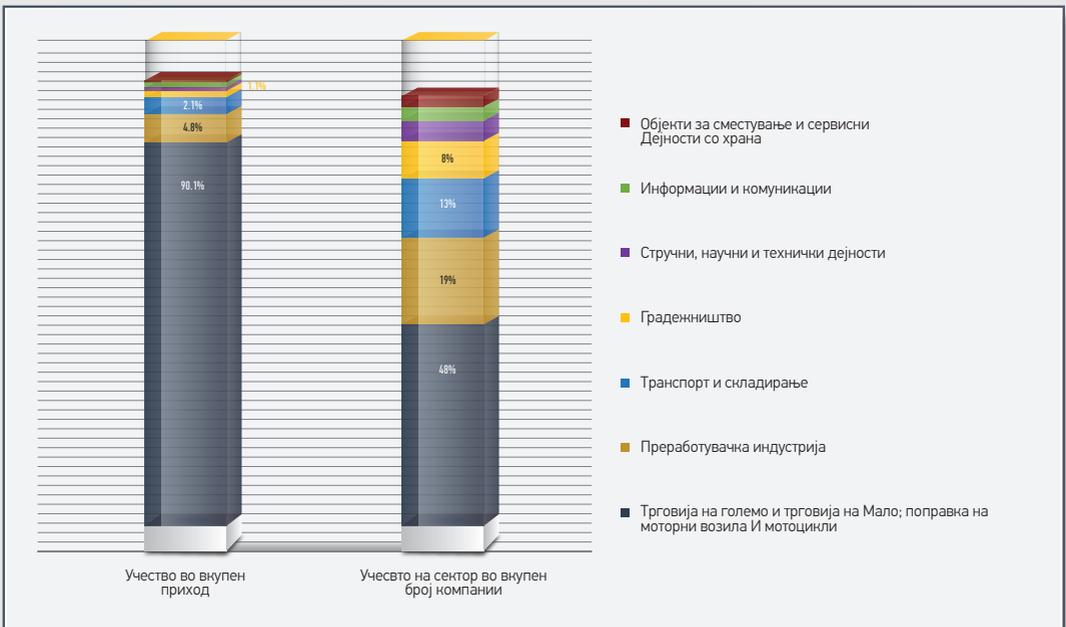
Најголем процент од компаниите во индустриската зона Визбегово се регистрирани со примарна дејност во “Трговија на големо и трговија на мало; Поправка на моторни возила и мотоцикли” со 48%. Потоа следат “Преработувачка индустрија” со 19% и “Транспорт и складирање” со 19%.

Графикон II.4

Приход по дејност

Учество на приход по дејност во вкупен приход

Индустриска зона: Визбегово

Од друга страна, доколку се анализира приходот по дејност и учеството на истиот во вкупниот приход кој зоната во Визбегово го остварува, 90% продуцира “Трговија на големо и трговија на мало...” додека вториот сектор по број на компании “Преработувачката индустрија” допринесува со “само” 5% во вкупниот приход или 16,6 милиони евра годишно. Сите останати прикажани индустрии не надминуваат повеќе од 1%.

Од Графиконот се потенцира потребата од развој на сегменти односно компании кои нема да спаѓаат во прворангираната категорија, за да се оствари диверзификација во структурата на самите компании, бидејќи во прикажаниот состав премногу е зависна од една дејност и при појавување на проблем кој би влијаел на целиот секторот, целата индустриска зона би ги почувствувала последиците.

III. ВРАБОТЕНИ ВО ЗОНАТА

Бројот на вработени како и сумата која компаниите ја издвојуваат за плаќање на вработените се од особено значење како за општината во која зоната е лоцирана така и за економијата во целина. Во 2017-та година, 246 компании вработуваат вкупно 2669 лица или во просек 10.8 лица по компанија.

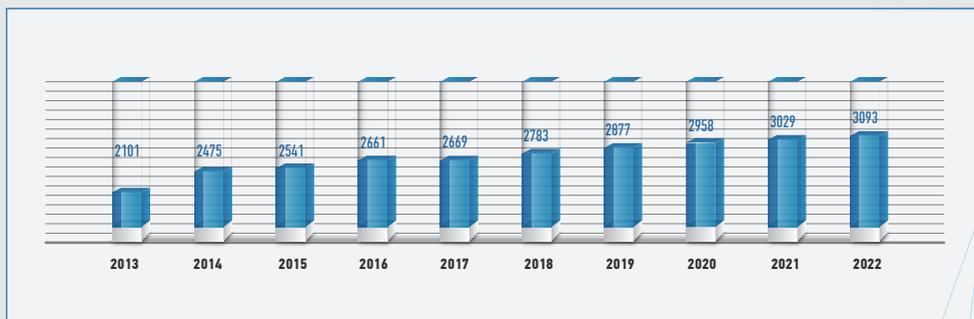
Графикон III.1

Број на вработени

Индустриска зона: Визбегово

Број на компании (Активни): 246

Просек на вработени по компанија (2017): 10.8

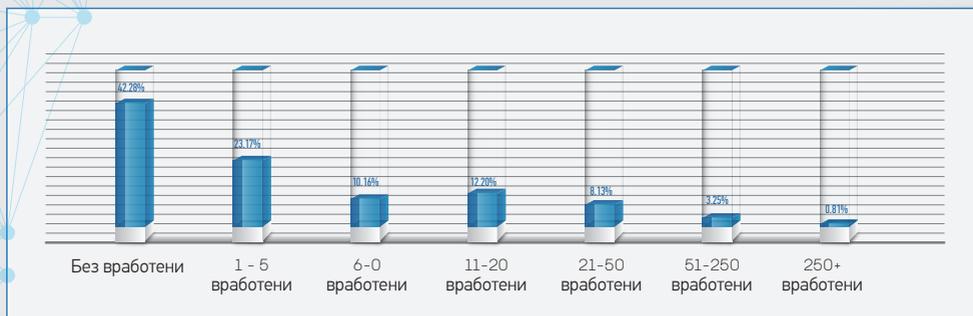

Проекцијата според историските податоци во претходните години е бројот на вработени од 2669 во 2017 да се зголеми до 3093 во 2021 година или за приближно 300 вработени. Проекцијата е изработена песимистички и според органскиот раст кој зоната го имала во претходниот период, но при влез на една поголема компанија во зоната која би вработувала повеќе од 150 лица може значајно да ја измести проекцијата и бројот на вработени во следниот период.

Графикон III.2

Структура e kompanive sipas numrit të të punësuarve

Zona industriale: 246

Во структурата на компаниите според бројот на вработени, највисок процент се без вработени односно само основани компании со управител или 42% од вкупниот број на компании, додека очекувано тие кои имаат повеќе од 50 вработени се приближно 4%. Структурата на компании според бројот на вработени кореспондира и со генералната структура на компаниите во Македонија каде микро и малите претпријатија имаат учество 96% од вкупниот број на активни компании.

Графикон III.3

Структура на компании според број на вработени

Број на компании (Активни): 246

* Податоците се субјективна процена на консултантите. Просечна нето плата 450 евра по вработен;

Според проценетата вредност на бруто исплатените плати во индустриската зона, вкупниот расход на компаниите по основ на плати изнесува од 16.22 – 20.61 милиони евра годишно помеѓу 2013 – 2017 година, додека се очекува да пораснат до 23.88 милиони до 2022 година.

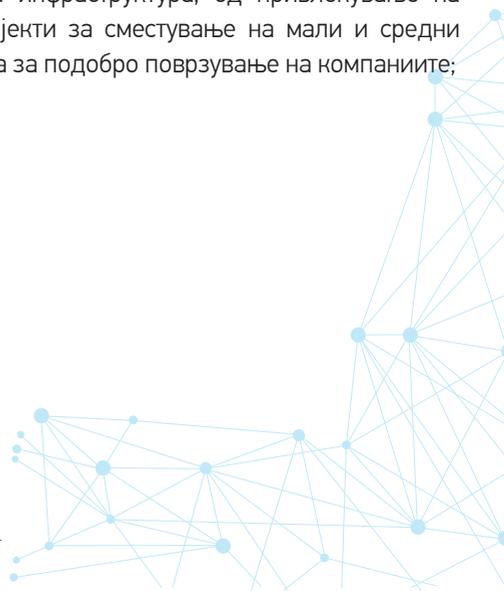
Генерално компаниите во Индустриската Зона Визбегово вработуваат голем број на лица за кои директно исплаќаат висока вредност во плати до 20 милиони евра со што се потврдува значењето за општината и државата.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ

Според анализираните податоци, се потврдува дека индустриската зона Визбегово е високо значајна за Македонската економија. Како според “обртот” што го остварува така и според лицата кои ги вработува и директно им исплаќа плати и останати расходи. Сепак постојат сегменти во кои има простор за подобрување со што би се унапредил целокупниот екосистем во индустриската зона, а со тоа ќе се подобрат и сите индикатори.

Предлози за имплементација или унапредување:

1. Диверзификација на компаниите односно привлекување на компании од различни стопански сегменти за да се намали ризикот доколку се појават проблеми во еден стопански сегмент да се рефлектира на зоната во целина;
2. Креирање на стратегија за развој на нови МСП компании кои ќе соработуваат помеѓу себе и ќе бидат добавувачи на големите компании како од самата зона така и од останатите региони од Македонија;
3. Поттикнување на претприемништво во специјализирани простории за микро и мали претпријатија од ИТ или Технолошки сектор;
4. Развој и унапредување на целосната инфраструктура, од привлекување на инвеститори за изградба на нови деловни објекти за сместување на мали и средни претпријатија, до подобра патна инфраструктура за подобро поврзување на компаниите;

OEVMP

ОДА ЕКОНОМИКЕ Е МАКЕДОНИСЕ ВЕРИ-РЕЌЕНДИМОРЕ
СТОПАНСКА КОМОРА НА СЕВЕРО-ЗАПАДНА МАКЕДОНИЈА
ECONOMIC CHAMBER OF NORTH-WEST MACEDONIA